

Aleqârajik

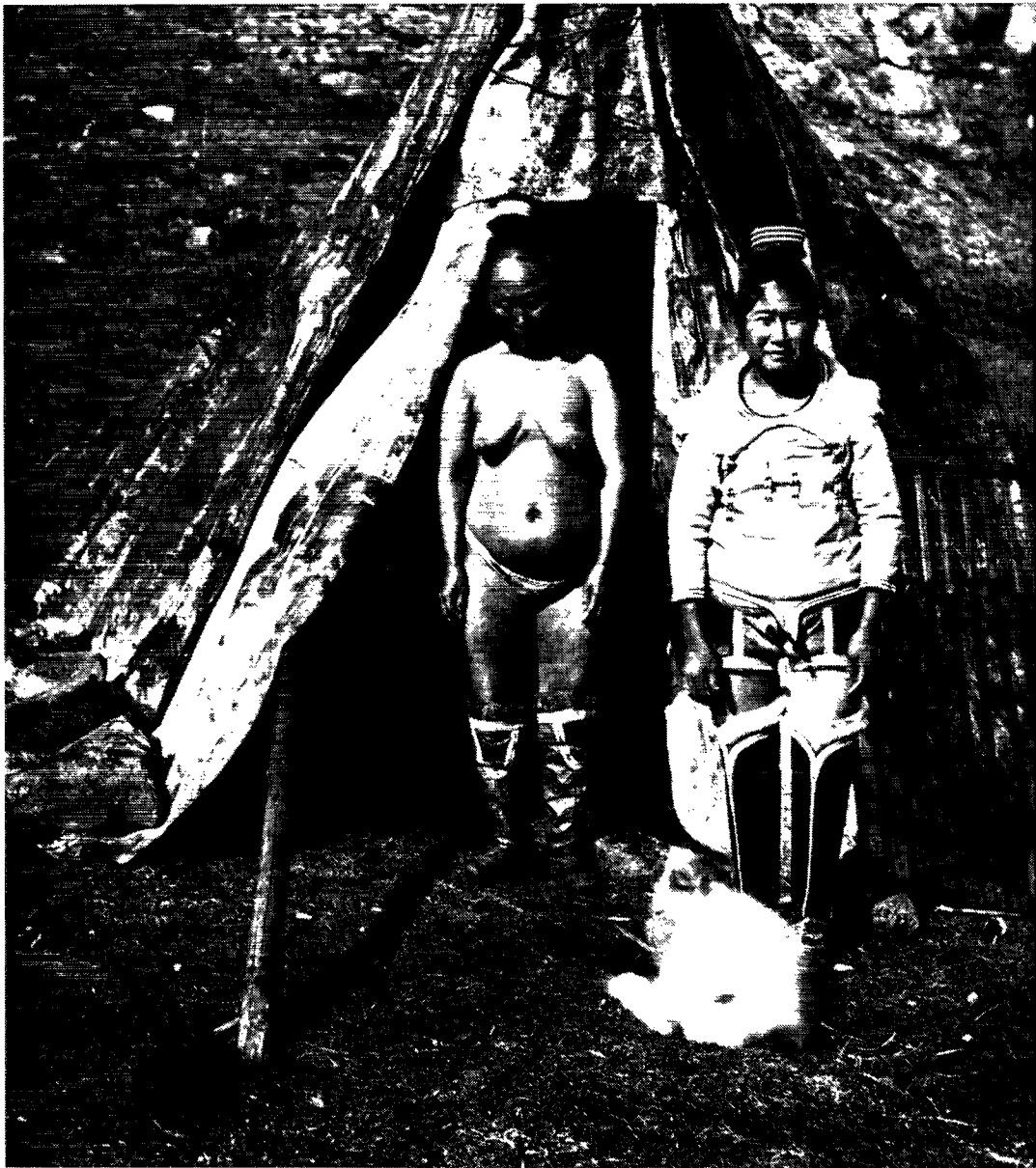
Af Kirsten Teglbjærg

I forbindelse med Nationalmuseets nyregistrering af etnografiske genstande fra Østgrønland, har eskimolog Kirsten Teglbjærg som medarbejder ved projektet gennemgået det skriftlige kildemateriale fra området. Af dette materiale dukkede – som en ekstra gevinst – historien om Aleqârajik op, efterhånden som de enkelte udsagn om hende blev stykket sammen.

Aleqârajik var ca. 30 år, da Konebåds-ekspeditionen kom til Angmagssalik 1884. Hun levede i området indtil sin død 1914, og har på nært hold oplevet, hvilke ændringer oprettelsen af »Handels- og Missionsstationen Angmagssalik« medførte for østgrønlænderne.

Den første missionær på stationen F. Rüttel omtaler flere steder Aleqârajik i sin dagbog »10 År blandt Østgrønlands Hedninger«, og Johan Petersen nævner hende et par gange i sine indberetninger til K.G.H., som senere blev udgivet i bearbejdet form som »Ujuâts dagbøger fra Østgrønland 1894–1935«. Desuden har eskimologen W. Thalbitzer og botanikeren C. Kruuse, som begge var i Angmagssalik først i 1900-tallet omtalt hende. Men først kigger vi i Hansêraqs liste over beboerne på Grønlands østkyst. Heraf fremgår det, at Ateqâja, som han kalder hende, boede i Kangârsik inde i Angmagssalikfjorden, da folketællingen fandt sted i 1884. Hun var dengang ca. 30 år og levede i fælleshus med sin mand, Amatingneq og deres 3 børn; de deler hus med mandens tvillingebror, dennes 2 koner og børn, samt med flere

andre familier – 37 mennesker ialt. Fra Gustav Holms beretning ved vi, at Amatingneq var en dygtig fanger, som var ved at miste livet, da han skulle vise Holm, hvor den varme kilde i Ikerarsarsuaqfjorden lå. De rejser afsted med båd og med slæde, men isen er »rådden«, og den ene efter den anden ryger i vandet, men reddes op af de andre. »Da vi kom tilbage til Teltpladsen, kappedes Hedningerne om at hjælpe os, tørre vort Tøj og koge Mad til os, og kunne ikke glemme den Fare, vi havde været i, men endnu mindre, at vi havde reddet deres største Fanger Amatingnak«. Dette fandt sted maj 1885, og i løbet af årene indtil 1896, hvor vi hører om Aleqârajik igen, er hun blevet enke og må bo hos forskellige slægtninge med sine børn. Det har ikke været nemt for storfangerens kone at blive reduceret socialt, at måtte indtage en underordnet stilling i husstanden og forøvrigt finde sig i at blive generet af andre uden at turde tage til genmæle. Men hun finder ud af at udnytte de muligheder, der byder sig ved Handelen, når de indhandlede skind skal renses og vaskes. Rüttel fortæller:

*Aleqârajik til venstre i »busdragt« og til højre Oline, Johan Petersens kiufak.
Foto: Johan Petersen. Etnografisk Samlings Billedarkiv.*

»Den 4de September fik vi Besøg af vor Vinter-Nabo Migssuarnianga, der benyttede Lejligheden til at give en her for

Tiden værende Enke, Alekarajik, paa Hovedet. Alekarajik og en anden Enke har nemlig foreløbig opslaaet deres

Paulun her, fordi Petersen har overdraget dem det Hverv at rengjøre og vaske de indhandlede Bjørneskind. Alekarajik har tillige vist sig som en forholdsvis flink Syerske, og er derved bleven en Concurrent af Migssuarniangas Kone, der tidligere var næsten ene om at sy Skindsager til os Europæere. Der var altsaa lidt Grund til Misundelse! Men da Migssuarnianga ikke kunde give hende paa Hovedet paa Grund af Syningen, saa greb han en anden Udvej. Der sagdes nemlig om ham, at han nødigt vilde have sit Hjems Beboere forøget med sin Svogers og dennes Svigerfaders Familier, hvilket han ikke vil indrømme, skjønt det vist er sand nok. Han lod nu Alekarajik vide, at han mente, at det var hende, der udbredte denne Snak! Hun blev saa forskrækket over hans Ord, at hun »fik Hjærtebanken«! Endvidere betydede han hende, at det vist nu snart var paa Tiden, at hun forlod dette Sted!»

Sammen med sin husstand, som vi ikke hører nærmere om, forlader hun kolonien for vinteren, men dukker op igen den følgende sommer for at genoptage sit arbejde for handelsbestyreren og derved erhverve både eftertragtede varer og måske også prestige. Men nu har hun problemer med sin egen familie, fordi hun åbenbart er lidt for geskæftig. Herom beretter Rüttel:

»I Dag flygtede Enken Alekarajiks Søn med sin unge, nette Kone bort fra Moderen, fordi denne plagede sin nye Svigerdatter altfor meget. Alekarajik havde nok nemlig store Planer for om et Dobbelt-Ægteskab: selv vilde hun gifte

sig med Alik (der rigtignok har en ældre, svagelig Kone i Forvejen) og hendes Søn skulde gifte sig med Alik's Datter. Nu har Sønnens Flugt med sin Kone foreløbigt kuldcastet de store Planer, thi Alik tager nok ikke Moderen, naar ikke hans Datter faar Sønnen.«

De følgende somre går både mor og børn til undervisning hos præsten for at få dåbsundervisning og for at lære at stave og læse. Den nye lære sætter sine spor, og da Aleqârajiks datter i løbet af sommeren 1900 må tage stilling til, hvem hun foretrækker at gifte sig med, kan præsten tilfreds konstatere, at hun kun vil giftes med en mand, der er døbt.

»Jeg har med Glæde hørt et Svar, som en anden ung Pige, Alekarajiks Datter Ajatekaok, nylig gav Petersen. Hun er her hos Moderen og faar Daabsundervisning. Hun synes at falde i forskellige af de unge Kavallerers Smag, men har hidtil ikke ville gifte sig. Saa sendte forleden en ung Mand ret flot Bud til hende, at nu kom han med det første for at hente hende! I den Anledning sagde Petersen en spøgende Ytring til hende om, at nu skulde hun nok snart giftes; men hun svarede ham meget alvorligt, at hun kun vilde gifte sig med en Mand, som var døbt. I Virkeligheden sværmer hun vist ikke saa lidt for Jørgen, men han er noget af en Rundbrænder og vakler mellem hende og Angneta. Muligvis synes han nok bedst om Ajatekaok, men han er lidt bange for at faa for meget Paahæng af hendes Familie og da navnlig af – Svigermoder! Hvorledes dette skal ende, er jo ikke godt at vide; de

seneste uheldige Efterretninger om Angneta faar maaske nu Vægtskaalen til at synke afgjort til Fordel for Ajatekaok – til trods for Svigermoder o.s.v.!«

(Angneta, som er døbt, var flyttet ud i et »hedningehus«). Nogle dage senere udvikler historien sig yderligere, og Rüttel fortsætter:

»Endelig kom Mutter Alekarajik og fortalte, at hun ikke noget Sted kunde finde sin Datter Ajatekaok. Denne havde nemlig fjærnet sig, fordi den under den 27de Juni omtalte Frier var kommen hertil. Langt ud paa Natten vendte Ajatekaok endelig tilbage i det Haab, at den uvelkomne Frier nu skulde være forduftet. Da hun imidlertid mærkede, at han endnu var her, krøb hun ind under en Baad for at holde sig skjult dér. Han opdagede hende dog og krøb ogsaa derind, men saa smuttede hun ud og løb atter ud mellem Fjældene. Hele Natten holdt hun sig borte, og da hun endelig kom igjen, var Frieren da ogsaa rejst. Moderen har ikke noget mod denne Frier, han er en ganske pæn og dygtig Fyr, men Datteren vil ikke have ham, og hun er bange for engang at blive bortført med Magt; thi saaledes tager man sig ogsaa Koner her. Den Slags Afærer skal vi nu dog helst ikke have her paa vor Boplads. –

Den 5te blev en bevæget Dag. Den gode Jørgen, hvem Konespørgsmaalet var ved at gjøre halvtosset og fortvivlet, blev en Dag taget i Skole af Petersen, og Enden paa Forhandlingen blev, at det vist var bedst, at jeg fik Parterne for.

Det viste sig da, at den gode Jørgen havde friet til hende baade i Fjor og nu igjen i Sommer, og denne Gang med en udtrykkelig Forsikring om, at det var hans Alvor! Hvad hende selv angik, saa vilde hun have Jørgen, og kun Jørgen og hele Livet igjennem kun Jørgen! – – –

For at faa Fred her paa Pladsen blev Resultatet snarest muligt bekendtgjort. Vi betragtede dem nu som »borgerlig viede«, indtil hun engang er døbt og jeg kan kirkelig vie dem.«

Den omtalte Jørgen var ansat ved handelen og havde fået så meget undervisning, at han var blevet døbt samme forår, mens hans kone måtte vente til næste forår, hvor hun ved samme lejlighed fik navnet Margrethe. Dagen efter hendes dåb blev de to kirkelig viet. Aleqârajik, som nu ogsaa er blevet døbt og har fået nyt navn – Kathrine – må i løbet af sommeren være jordemoder, da datteren skal føde.

»Den 13de fødte Jørgens Kone, den nylig døbte Margrethe, en lille Pige. Da hendes Moder, der agerede Jordemoder, ved denne Lejlighed brugte nogle af de gamle Skikke (nedslaget Haar, Muslingeskal i Stedet for Sax, Lokken for Barnet for at faa det frem), blev hun senere taget i Forhør. Der kom dog ikke noget ud deraf, thi dels kunde hun ikke forklare, hvad de egentlig mente med disse gamle Skikke, dels undskyldte hun sig med, at hun ved den Lejlighed havde været yderlig forfjamsket! –«

Nu overtager botanikeren Chr. Kruuse ordet for en tid. Han opholder sig i

Angmagssalik fra 1901–1902, hvor han får tid til at optage sang og tale i sin medbragte fonograf. Blandt deltagerne finder vi Aleqârajik, som synger en trommesang for ham. Den er, som de fleste andre trommesange, temmelig uforståelig for de uindviede, men helt klar for deltagerne, der er fuldstændig indforstået med de forhold, sangen hen- tyder til.

Sunget af *Aleqarajik* (Kathrine).

pauva — — *puierneq ajilersiarâna*. —

uvigsâgalivara palasé tâtumi

kimagsiarmîga. —

palasipdli nulia — — *kimagsiarmîga*. —

ilivtidli ilivsanasoraluguasit,

kasigsanasoraluguasit. —

ilamâki ilinakût — — *ilatitdle*

katigtânarokit. —

anagajivdli katigtânaroki — — *nuaraluakojît*

katigtânaroki — *katigtanoroki*. —

sunâpa takuguni — *nuliakamingina*

akiortuatsâmik. —

kanertâssâna pivtiertigsâna — *ukuatdli*

isimakakajinatik. —

pikajigput — *imali isimariangâtit*. —

okiutdli ardlani kagsêrqajartarnarsivungâsit

qaqajartarnarsivungâsit. —

»*Pauva* — — Jeg kan ikke (komme til at) glemme min forhentilkommende Mand »*Palasè*«. — Da det gik op for mig, forlod jeg ham og forlod ogsaa *Palasè*s Kone. — Thi jeg mente, at hun vilde blive, ligesom du har været, at hun vilde blive træt. Mine Medmennesker kender jeg nu. — Dine Paarørende tager du med. — Din ældre Søsterdatter tager du med, og du plejer ofte at irettesætte hende. — Gid hun kunde se en kvinde, som kunde

svare paa Tiltale. — En, hun kunde bruge som sin Mund og som sin Digter. — Disse her handler, som om de ingen Forstand havde. — Du tænke ikke saaledes! Et andet Aar kunde der maaske atter blive Sultetid.« —

Aarsagen til denne Trommesang var, at *Alekarajik* blev kasseret som »anden Kone« hos sin Modstanderindes Mand, da hun i Skinsyge og Bevidsthed om sin ubestridelige Overlegenhed i alt grønlandsk Arbejde gjorde Fordring paa at være Nummer 1 (»første Kone«). Kort efter foreslog hun den gifte danske Missionær i Kolonien at tage hende i Huset som anden Kone. Dette blev naturligvis afslaaet, og hun flyttede derpaa til sin gifte Plejesøn, som imidlertid lod sig forlede af Modstanderinden til at forlade hende. Efter et kortere Ophold hos en anden gift Søn, hvis Husstand hun ogsaa maatte forlade paa Grund af den Ufred, hendes Herskesyge og mandhaftige Stridbarhed fremkaldte, bosatte hun sig ved Stationen og har siden den Tid ernæret sig og sine 3 Børn ved at vaske Bjørneskind for Handelen. Hun er nu døbt og har ved sin Duelighed, der er parret med usædvanlig Flid og Intelligens, naaet en vis Velstand og Anseelse i Distriktet. Hendes Hus er saaledes paneleret paa Væggene og dekoreret med talrige Billeder fra illustrerede Blade; der hersker en noget større Renlighed end i det andet Hus, og hendes Husstand lider ingen Nød. Da hun saa mine Kulturforsøg med danske og grønlandske Planter, hentede hun fra Kvanlierne i Sermilik-Dalen flere Rødder af Archangelica og udplantede dem i den lille Bæk i Kolonien for

Angmagssalik fotograferet af Tb. Krabbe, 22. august 1908.

at danne sig en Kvanhave; om Forsøget er lykkedes for hende, er mig ikke bekendt.

Sangen vil være tilstrækkelig forstaaelig af det foregaaende; kun den sidste Sætning trænger til yderligere Forklaring; hun sigter nemlig her sin Modstanderinde for Kannibalisme. I sin barndom havde denne boet i et Hus, hvor der under en Hungersnød blev spist Lig, mulig ogsaa dræbt Mennesker til Føde, og nu ripper hun ved en let forstaaelig Hentydning op i det gamle Saar. Det betragtes nemlig som en Skam blandt Angmagssalik'erne at spise Menneskekød; de, der har været med til det, skjuler det saa vidt muligt og holder ikke af at høre det omtalt.

Foruden disse Trommesange fik jeg ogsaa optaget nedenstaaende Trylleformularer i Fonografen:

Nr. 1.

*iâ! iâ! ningigpok – ningigpok – igdligsama
påja ningigpok. –
Ia! Ia! Den nedfires, den nedfires, min
Livmoders Munding nedfires. –*

Denne Trylleformular blev sunget af *Alekarajik* (Katrine) og maatte betales (med 75 Øre) for ikke at miste sin Kraft. Den benyttes i Barselaffærer og har efter hendes Udsagn ydet god Hjælp.

Nr. 2.

*iâ! iâ! súp qâjanik qaqarpua pisiqatôp
qâjanik qaqarpua. iâ! iâ! avangiarisip qâjanik
qaqarpua avangiarisip qâjanik qaqarpua. iâ!
iâ! asiartip nalilertiva. iâ! iâ!*

Ia! Ia! Hvis Overtræk har jeg til Overtræk? Ræveskind har jeg til Overtræk. *Ia! Ia! Avangiarisik's* Overtræk har jeg til Overtræk. *Avangiarisik's* Skind har jeg til Overtræk. *Ia! Ia!*

Sunget af *Alekarajik*; den benyttes mod indvortes Sygdomme.

Nr. 3.

*iâ! iâ! katôp natsisâ parpodlaqiânagi —
parpodlaqiânagi. iâ! iâ! pâp natsisâ parpod-
laqiânagi. iâ! iâ!*

Ia! Ia! Lad Husgangens inderste Endes Gulvsten ikke gøre Støj. lad den ikke gøre Støj. *Ia! Ia!* Lad Husgangens Stene ikke gøre Støj. *Ia! Ia!*

Sunget af *Alekarajik*, benyttes i Barselaffærer.

Det gælder øjensynlig her om at huske den magiske Formel aldeles nøjagtig og ordret, da den ellers taber sin Kraft. Den, der ejer en saadan Formel, er imidlertid ikke i Stand til at give nogen anden Motivering af dens Virkning end netop den, at hun, som *Alekarajik* sagde, har haft god Gavn af den, naar hun brugte den i forefaldende Tilfælde. Hun havde lært begge sine Trylleformularer i sin Ungdom, men vilde ikke sige af hvem, og havde brugt dem saa tidt, at de var begyndt at tabe deres Kraft for hendes Vedkommende; men hun mente, at jeg vilde kunne bruge dem med Fordel, da de fremsagte af en ny Person tilbagevinder deres oprindelige Styrke. Saa vidt jeg forstod, kunde hun ikke selvente mere Held af dem, efter at hun havde lært dem fra sig. Dette havde imidlertid ikke saa stor Betydning, da hun var bleven døbt og derved havde lært nogle »Salmevers, som var meget stærke«.

Kruuse har ogsaa fornøjelse af Aleqârajiks søn, som nærmest fungerer som kivfaq for ham.

»En større Udflugt foretog jeg den 9. Okt. ledsaget af »Nense« (Jens) til Dalen mellem Amagâ og Kordlortok, hvor igennem Slædevejen gaar til Bopladserne ved Sermilik-Fjord. Nense er Søn af Alekarajik (Katrine), Vaskerkonen ved Stationen; han er omtrent 14 Aar gammel, og har arvet lidt af Moderens Energi og Arbejdslyst. Næppe havde han set, at jeg havde en Forsyning af Tobak og Skraa i Huset til at gengælde de Indfødte deres »Gaver« af Kød og Fuglevildt med, før han ufortrødent tilbød sin Tjeneste, der ogsaa af og til blev modtaget. Han slæbte saaledes flere Tønder Brændsel op for mig i en lille Pose; men fornøjet blev han, da han fik Lov til at bære og bruge Bøsse paa denne Udflugt til Kvan'erne.«

Så går der nogle år, hvor der ikke berettes om Aleqârajik og hendes familie. Først i året 1905, da W. Thalbitzer kommer til Østkysten for at studere sprog og folkløse, bliver hun igen brugt som informant og må synge og fortælle til en ny fonograf. Hun synger bl.a. to sange, som bliver brugt, når kvinderne om efteråret gik ud for at samle bær. Man sang for at kunne høre hinanden og for at kunne bevare forbindelsen med hinanden, når man var spredt ud over fjeldsider og dale.

aliatagtiwa ia ia — —

aliatagtiwa ia ia — —

qartinilema nuniaqaliwa

aliatagtiwa

sequinertima nuilitara ia ia —

aliatagtiwa ia ia — —

imartâmána ia ia — —

*qatinalertiwaq ia ia –
saqisiniwariwit ia ia –
autalersit*

*aliatagtiwa ia ia – –
qartiniliwa nuniaqaliwa ia ia –*

En stor sorg kom over mig ia – ia –
En stor sorg kom over mig
Mens jeg gik på højdedragene over os
og plukkede bær

kom en stor sorg over mig
min sol steg hurtigt op over den ia – ia –
Havet, dér uden for vor boplads
var yndigt roligt

De store kære kajakroere
var ved at sejle derud

En stor sorg kom over mig
mens jeg plukkede bær på højdedragene

Den anden sang handler om en kvinde,
der mens hun plukker bær, hører en
fremmed bærplukkers sang, hvori hun
inviterer til trommestrid. Aleqârajik syn-
ger flere typer af sange, som tilsyne-
ladende kan udlægges forskelligt. De
kan være rent underholdende eller op-
fordring til seksuel udfoldelse i et fest-
ligt lag.

Alle de sange, Aleqârajik synger, har
været almindeligt kendt og brugt af
Angmagssaliks befolkning indtil salme-
sangen, der efterhånden vandt stor ud-
bredelse, og en vis fordømmelse af
sange, der hørte hedningetiden til, førte
til gradvis ophør af den traditionelle,
festlige sangudfoldelse.

Denne trang til fest og glæde var en
del af den ofte utrolig barske tilværelse,
som under hungerperioder, forvandlede
fællesskab og gensidig hjælpsomhed til
en kamp for selv at overleve.

Johan Petersen, som har kendt
Aleqârajik siden kolonien blev oprettet,
gengiver i sin dagbog fra 1907 en sam-
tale, han har med hende om de gamle
tider.

»1.3. – 31.3. Vaskekonen Kathrine eller
Aleqarajik fortalte mig en hel del om
østlændingene og forholdene heroppe i
tiden inden handelsstationens oprettelse.
Hårde og, efter et kristent synspunkt,
ofte umenneskelige i behandling af syge
og hjælpeløse, ja, selv overfor deres nær-
meste. Således fortalte Kathrine om
Kilimet, en ellers flink og dygtig fanger,
der for en del år tilbage, – antagelig et
par år efter Sakutoq Holm's besøg, –
boede sammen med sin moder; da hun-
gersnøden kom havde han forladt hende
og søgt til en anden boplads for at få
mad. Kilimet's moder var syg, og hun
havde intet at leve af udover noget tang,
så da sønnen forlod hende krøb hun ned
til kysten og kastede sig i havet. Der for-
tælles, at hun var syg af koldbrand, og at
tæer og fødder faldt af eller legemet gik i
forrådnelse, så benpiberne stak frem.

På en anden boplads, berettede Ale-
qarajik, boede en forældreløs pige på 12
år hos sin onkel. Hun havde pådraget sig
en sygdom, muligvis koldbrand, var ble-
vet uarbejdsdygtig og grundet den stank
fra legemets forrådnelse, der opstod un-
der sygdommen, blev hun skånselsløst
bragt ud af onklens telt. Hun blev helt

overladt til sig selv og måtte ligge under åben himmel uden klæder, uden mad og uden nogensomhelst pleje. Da Aleqarajik en dag tilfældigt kom til pigens boplad, tryglede og bad den unge pige hende om barmhjertighed, om lidt mad og klæder og om Aleqarajik ikke ville bære hende ind i teltgangen. Men da Aleqarajik kort forinden havde mistet et barn, forbød gammel skik hende at berøre spæk og kød, så hun turde hverken give patienten mad eller bære hende ind i teltet; derimod havde hun givet pigebarnet »tugdlerunaq«, da disse planter ikke hørte til de forbudte sager. Pigen skulle have været fuldstændig et levende lig at se til og befængt med maddiker i underlivets åbne sår, hvor sygdommen havde sit sæde. Da Aleqarajik og pigens familie nogen tid efter tog tilbage til vinterbopladsen, blev den syge efterladt på den øde ø, uden nogen udviste barmhjertighed overfor hende eller gav hende lidt mad eller noget til at dække hendes nøgne legeme. Den stakkels syge havde grædt og skreget om hjælp, da hun så teltene blev taget ned og alt blev gjort rede til at forlade sommerbopladsen; men ingen havde reageret overfor hendes lidelser, heller ikke Aleqarajik, der påstod hun havde ondt af pigen, men intet turde gøre for at hjælpe hende.»

I sidste afsnit af Aleqarajiks beretning er det ikke hungersnøden, der bestemmer den hårde behandling af pigen, men de strenge taburegler, som gælder i forbindelse med dødsfald. Aleqarajik havde netop mistet et barn, og pigens familie, der regnede med at pigen ville dø og ikke ønskede at underkaste sig de mange besværlige forbud, ville ikke røre hende.

De sidste år af Aleqarajiks liv er der ikke oplysninger om i det tilgængelige, skriftlige materiale, og i det hele taget er der meget, vi ikke ved om hende. Hun er som en romanfigur, der bliver skitseret med nogle få træk, men alligevel kommer til at stå klart. En spændende kvindeskikkelse – stærk, dygtig, egenrådig. Hun rager uklar med mange, men formår at klare tilværelsen for sig selv og sine børn ved at udnytte de nye muligheder, der opstår, da danskerne bosatte sig i Angmagssalik. Hun går over til den nye religion, som på den ene side betyder lettelser i forhold til de gamle tabuforskrifter, men på den anden side sætter grænser for traditionelle livsudfoldelser. Hun får sit eget hus, hvor hun kan leve, som hun ønsker, og hun formår tilsyneladende at indpasse de store kulturelle modsætninger, hun har været ude for, i sit liv.

September 1914 skriver Johan Petersen i sin dagbog:

»Gamle Kathrine der har været en trofast hjælperske ved alt forefaldende arbejde, siden stationens oprettelse, døde desværre i dag. Hun er blevet smittet af den, som det synes, temmelig ondartede forkølelssygdom, som »Godthaab« har bragt.«

Litteratur:

Gustav Holm: MoG nr. 9.

Holm og Garde: Den danske Konebåds-Expedition til Grønlands Østkyst.

F. C. P. Rüttel: Ti Aar blandt Østgrønlands Hedninger. Dagbog fra Angmagssalik, 1917, København.

Johan Petersen: Ujuats Dagbøger, Østgrønlandernes Sagn og Fortællinger. Det grønlandske Selskabs Skrifter, 1957.

W. Thalbitzer: MoG nr. 40. The Ammassalik Eskimo.

Cbr. Kruuse: MoG nr. 49. Rejser og botaniske undersøgelser i Østgrønland 1898–1902.